

Зорица С. Кубурић¹
Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет
Нови Сад (Србија)

316(497.11)(091)(049.32)
316-051:929(497.11)"19"(049.32)

Осврћ

Примљен 05/03/2025

Прихваћен 07/03/2025

doi: [10.5937/socpreg59-57262](https://doi.org/10.5937/socpreg59-57262)

О ЊИМА ЗА НАС: ПРИЛОЗИ ИСТОРИЈИ СРПСКЕ СОЦИОЛОГИЈЕ

Драгољуб Б. Ђорђевић, *О њима за нас: прилози историји српске социологије*.
Нови Сад: Прометеј; Ниш: Машински факултет Универзитета у Нишу, 2024, 189 стр.

Драгољуб Ђорђевић обогатио је историју социологије још једном књигом у којој пише о личностима које поштује. Већ годинама континуирано прати истакнуте социологе, чува од заборавља бројне детаље, записује и неуморно објављује (Ђорђевић, 2003; 2008; 2018). А на питање зашто тако ради, одговара: „Нисам свијен у себе! Отвореног срца сам уредио обимне споменице... Кад се тиме не баве институционална социологија, факултети и катедре, јер су троми и не схватају значај тога посла за академско и професионално оснаживање, онда неизбежно терет пада на леђа појединаца“ (Ђорђевић, 2024, стр. 8; Todorović, 2019, стр. 17).

Драгољуб Ђорђевић, звани Брка, представник је нишке социолошке школе, емпиријски је оријентисан истраживач коме је социологија најдража кућа у којој окупља колеге као породицу, водећи рачуна о свим њеним члановима. Драгољуб Ђорђевић поштује своје професоре и своје колеге, прати их у њиховом професионалном постигнућу, процењује њихова остварења. Оно што је најлепше јесте поље његовог интересовања које је широко, од кафане до верске заједнице, пратећи човека као појединца, чију вредност не мери статусом већ радним прегнућима.

У очима Драгољуба Ђорђевића, у његовим књигама и текстовима, огледају се многе дивне личности које је аутор описао показујући свој раскошни таленат да воли

¹ zoricakuburic@gmail.com

људе, да их примети, да им ода част тиме што их као ликове уводи у своје књиге. Дирљива прича о Томи Семафорѿији (Ђорђевић & Тодоровић, 2020), врхунац је лепоте социолошке љубави према човеку са маргине друштва.

Још једна значајна карактеристика аутора књиге *О њима за нас: ѿрилози исѿио-рији срѿске социолоѿије*, јесте та да уме да се „одужи“ како установи у којој је стицао образовање, тако и појединцима од којих је учио. То потврђују његове речи: „Живот је тако удесио да прво издање уѿбеника *Социолоѿија форевер* објавим 1996. у аран-жману своје *Гробарске* школе. И дивши ђак се скромно одужи установи која му је пружила солидно образовање и определила професију“ (Ђорђевић, 2024, стр. 122). Када је писао књигу о социолозима религије (Ђорђевић, 2008), каже да је са некима од њих пријатељ, поједини су му помогли у право време, док с инима одржава и даље људске и професионалне контакте. „Да ли сам им се достојно реванширао – судиће време?!“ (Ђорђевић, 2024, стр. 127). Својој породици порекла захвалност одаје навођењем њихових имена: „Најмилији – баба Христина Гила и деда Стеван, мајка Верка и отац Бранко Црни, стрина Видоска и стриц Марко“ (Ђорђевић, 2024, стр. 120).

Као пример за срдчану отвореност према великом броју људи, навешћу још један цитат из интервјуа који је с Драгољубом Ђорђевићем водио Драган Тодоровић поводом омажа који му је приредио Машински факултет Универзитета у Нишу. Ђорђевић каже: „Имао сам ретку привилегију да будем пријатељ са Радованом Биговићем, великим српским интелектуалцем с краја пршлог и почетка садашњег века... Радован, како сам га једном окарактерисао – најбољи социолог религије међу српскоправославним богословима и највећи теолог међу домаћим социолозима религије – био је миљеник жена. Будимо искрени, на томе сам му завидео, онако мушки“ (Ђорђевић, 2024, стр. 128).

Књига Драгољуба Б. Ђорђевића, *О њима за нас: ѿрилози исѿио-рији срѿске социолоѿије*, посвећена је: Ђури Шушњићу, Ратку Божовићу, Веселину Илићу, Јовану Ђирићу, Ђури Стевановићу и Ивану Цвитковићу. Сви они су оличење својих дисциплина и у исто време повезани на неки начин са Универзитетом у Нишу. Аутор напомиње: „Никако не значи да се ради о претераном хваљењу и величању, него је у игри и за-узимање критичке дистанце“ (Ђорђевић, 2024, стр. 10). Иначе, у књизи је у фуснотама назначено где су текстови о наведеним социолозима претходно били објављени.

Ђури Шушњићу посвећује 23 странице у тексту под насловом „Ђуро Шушњић о *Криѿиѿици социолошке методе* и још понечему“. Ђорђевић одговара на своје питање „Одакле се нађе на челу колоне?“. „Сврни-обрни, Ђура је међу малим бројем првои-забраних професора у сталном радном односу при заснивању нишког Филозофског факултета... На нишкој Групи за социологију утемељио је Методологију друштвених истраживања (социолошки обојену) и много пре других, скоро пророчки, Социологију сазнања... На редовна предавања из Методологије друштвених истраживања и Социологије сазнања долазили су високошколарци иних факултета и *обични* грађани, а често су академци, који су већ положили његове дисциплине, поново слушали исте предмете. Свагда се тражила шамлица више“ (Ђорђевић, 2024, стр. 14–15).

„На крају и на почетку свега, кажимо – Ђура Шушњић је мој учитељ, и њиме се не мало поносим... о њему сам виšekратно расправљао као амблематичном религиологу. Колико било претенциозно с моје стране, сматрам га највећим живим

српским социологом. И његов сам недостојни ученик. Јер, тешко је приближити му се у социолошкој маштовитости, критичкој проницљивости и, поглавито, стилу излагања и писања“ (Ђорђевић, 2024, стр. 29).

Ратку Божовићу посвећено је 16 страница текста у књизи с насловом „Ратко Р. Божовић: добри дух социологије у Црној Гори“, с поднасловом „Скица за портрет“. Ђорђевић образлаже да тиме ставља до знања да ће сасвим лично и скраћено зборити о Ратку, познанству, сртањима, дружењу и кооперацији, без удубљивања у чланке, студије и књиге.

Ратка Божовића постепено је упознавао на конференцијама и неформалним разговорима да би се из тога развило и лично пријатељство. Ђорђевић пише: „Њему захваљујем и за прилику да који пут, у првој половини 90-их, гостујем на Филозофском факултету, покривам наставу из *социологије религије* и колико-толико упознам ред колега... Тада се наше зближавање учврстило, да би се напакон слило у *јарансјиво* за време његовог и, испонова, Вукићевићевог боравка на Машинском факултету, 1995. год. у Константиновом граду, када су презентовали примећене реферате... Није да се хвалим, а није ни да се није то од мене очекивало, послеподневно обедовање се претворило у вечерње банчење с музиком у тек откритеној ручаоници *Нишиљска механа* – сада најцењенијој крчми. Ратко је истодобно био запањен и одушевљен демонстрирањем кафане као социолошке лабораторије (Ђорђевић, 2024, стр. 42).

Последње виђење било је у хотелу Москва октобра 2012, у двосатном сетном разговарању, Ђорђевић се сећа „предсећајући судњи дан, а мени таква примисао није допирала до мозга, премда нисам могао да не приметим како му се лактови и руке видљиво тресу – још и одбија мученицу, чак и пиво... После тога, па све до упокојења 2016, нисмо се гледали. Зато смо се сити телефонски наразговарали – најмање два пута месечно. И опет је Ратко чешће дизао слушалицу... Мори ме грижа савести, стидим се пред вишњим и неколицином дружбеника зато што неопростиво касним у одавању почаст оданом социолошком брату. Заиста, заиста немам оправдања“ (Ђорђевић, 2024, стр. 47–48).

О Веселину Илићу Ђорђевић пише отворено, за разлику од самог Веселина који о томе није желео да говори. Ђорђевић каже: „Ја ћу – у збијеном социолошком запису о нашем *скривеном* пријатељству и догађајима на Филозофском факултету у нишкој социолошкој заједници – говорити отворено, без зазора и икаквог пардона (Ђорђевић, 2024, стр. 55). О Веселину Илићу пише: „Џентлмен у животу, са културом и манирима несвојственим просечном нишком интелектуалцу и паланачком менталитету, на делу је следио налог професионалне етике“ (Ђорђевић, 2024, стр. 61). „Гледано људски, множини је користио. Прихватао је вођење и учешће, израду и одбрану магистратура и доктората да би помогао, а не одмогао... Доживео је да га баш ти – они који су његовом помоћи магистрирали и докторирали, постали асистенти, доценти и професори, публиковали рукописе, незаслужено остали у радном односу и на факултету, позапошљавали својту – на крају каријере напусте, морално дифамирају и боре да се уклони, допринесу да заврши онако како је завршио. Али варају се ако мисле да ће избећи патњу, колико били без интегритета, јер сенка професора Веселина Илића лебдеће над њиховим животима и стерилним каријерама“ (Ђорђевић, 2024, стр. 63).

Својим текстовима о појединим професорима и колегама, Драгољуб Ђорђевић исказује осећања, од дивљења и захвалности до самокритике, кајања, као и осећање повређености које лечи писањем, у покушају да опрости. То је случај са текстом о Јовану Ђирићу, кога описује као правдољубивог човека који је одавао утисак свађалице. „Није да ни сам нисам запао у спор са цењеним наставником, који се, среће ли, свео једино на неколико лета прекинутог општења... Расплет наших каријера недвосмислено потврђује оно што драги ми наставник није могао поуздано знати у часу одлуке за мога такмаца. Нисам сигуран колико је на добитку српска социологија религије мојим опредељивањем за истраживање верског поља, али сам убеђен да социологија насеља – села и града – није много штетила. *Зајео је одисејински час да Јовану најошљетку ойростим йу йесйу, шйю и чиним овим йексйом и сйоменицом*“ (Ђорђевић, 2024, стр. 69).

Ђура Стевановић, према мишљењу Драгољуба Ђорђевића, има шта да остави науци и његово име биће „*йрајно учийано* у хвале вредну историју домаће – и југословенске и српске – руралне социологије. Јер, нека неко оспори, доброно јој је приносио теоријским узлетима, истраживачким налазима, организаторским прегнућем и издавачком делатношћу“ (Ђорђевић, 2024, стр. 93).

На крају следи текст о Ивану Цвитковићу, истакнутом социологу религије и истинском хуманисти, академику Академије наука и уметности Босне и Херцеговине. Драгољуб Ђорђевић на почетку пише: „Одмах откривам да смо пријатељи. То није утицало да у мојим анализама превлада субјективизам, таман посла болећивост, па да испадне како сам некритичан спрема њега – необјактиван – већ да једино истичем и исписујем хвалоспеве... Скрозирао сам академика Цвитковића кроз социолошко окно... Ја већ годинама истражујем, не знајући за Хандкеову поетику, користећи скрозирање кроз социолошко окно, што је поступак социолошког уживљавања или разумевања упакованог у својеврсни социолошки storytelling“ (Ђорђевић, 2024, стр. 97).

Први сусрет Драгољуба Ђорђевића с Иваном Цвитковићем догодио се на великом скупу о теми *Савез комуниста и религија*, који је одржан 1984. године у Кумровцу у просторијама Политичке школе „Јосип Броз Тито“. „У друштву неколицине религиолога, сусрет се убрзано претворио, ни овога трена не могу да се отмам том утиску, у пријатељовање које још увек траје и богати се... Ипак смо се још једном видели и дружили у Новом Саду 1989. А онда, проклет био, пукне страхан рат мржње и насиља!“ (Ђорђевић, 2024, стр. 102). Та мржња није била међу социолозима, посебно не међу социолозима религије. Када је утихнуло оружје, сарадња је настављена, посебно са академиком Иваном Цвитковићем који је преживео Сарајево у Сарајеву.

Ђорђевић пише: „Ранији југословенски оријентисан омладински руководиоца и политички делатник – одувек комуниста и отворени марксиста – не одустајући од годинама гајеног вредносног склопа, показао се *одважним човеком* у предратном и поратном босанском периоду. Отворено радећи на сузбијању конфликта, одбио је да му се прикључи када је прокључао – јер то није био *њејов* рат – прилично рескирао за време борбених дешавања и високоморално дочекао мир“ (Ђорђевић, 2024, стр. 105). За Ивана Цвитковића Ђорђевић тврди да је *социолој религије свейској увида*. „Има ли међу социолозима религије плоднијег делатника? Не... Искреније срчено: о чему па није проф. др Иван Цвитковић писао, и може ли му се по тој издашности

неко макар приближити!? Зар није по много чему трајно задужио нашу дисциплину. – И због тога је, без двојбе, већ дуго времена најбољи босанско-херцеговачи социолог религије, знан и цењен диљем Балкана“ (Đorđević, 2024, str. 105).

Књига Драгољуба Б. Ђорђевића, *О њима за нас: њрилози исијорији српске социологије*, прожета је бројним животним причама, доживљајима, међуљудским односима који не остављају равнодушним читаоца. Туђи животи су се уткали једни у друге и оставили писани траг. У поговору читамо о аутору ове књиге: „Драгољуб Ђорђевић зајоченик је социологије... Свестан је многоликих неуредности еснафа који круне и затомљују углед домаће социолошке науке. Уз реално неспокојство, у његовом мисаоном пластенику преовладава стидљиви оптимизам. На концу, ова књига чини слику о социологији бољом но што у реалности јесте“ (Đorđević, 2024, str. 178).

Аутор се на овај начин одужио својим „универзитетским учитељима и пријатељима“, али одужио се и себи, јер се суочио са својим осећањима. На крају књиге налази се списак 426 имена која су се уградила између корица ове књиге, чиме се читаоцу омогућава да их лакше пронађе.

Zorica S. Kuburić¹
University of Novi Sad, Faculty of Philosophy
Novi Sad (Serbia)

ABOUT THEM FOR US: CONTRIBUTIONS TO THE HISTORY OF SERBIAN SOCIOLOGY

Dragoljub B. Đorđević, *About them for us: contributions
to the history of Serbian sociology*. Novi Sad: Prometej & Niš: Faculty
of Mechanical Engineering of University of Niš, 2024, 189 pp.

(Translation *In Extenso*)

Dragoljub Đorđević enriched the history of sociology with yet another book about the people he respects. For years, he has continuously followed the work of outstanding sociologists, keeping many details from being forgotten, recording and tirelessly publishing them (Đorđević, 2003; 2008; 2018). When asked why he does that, he replies: "I am not focused on myself! With an open heart I have edited extensive memorials... When it is not dealt with by institutional sociology, faculties and departments because they are sluggish and do not understand the significance of that work for academic and professional empowerment, then the burden inevitable falls on the backs of individuals" (Đorđević, 2024, p. 8; Todorović, 2019, p. 17).

Dragoljub Đorđević, aka Brka, is a representative of the sociological school of Niš, an empirically oriented researcher to whom sociology is the dearest home in which he gathers his colleagues like a family, taking care of all its members. Dragoljub Đorđević respects his professors and colleagues, follow their professional achievements, and evaluates their accomplishments. What is most beautiful is the broad field of his interest – from traditional Serbian restaurants to the religious community, following a man as an individual whose value is not measured by his status but by his working endeavours.

In the eyes of Dragoljub Đorđević, in his books and texts, it is possible to read about many lovely people, described by the author by showing his flamboyant talent for loving people, noticing them and honouring them by introducing them as characters into his books. A moving story about Toma the Traffic Lights Man (Đorđević & Todorović, 2020) is the pinnacle of sociological love towards a man from the margins of society.

Another significant characteristic of the author of the book *About them for us: contributions to the history of Serbian sociology* is that he knows how to pay respects both to the institution in which he was educated and to the individuals he learnt from. It is confirmed

¹ zoricakuburic@gmail.com

by his words: "Life has made it that the first edition of the textbook *Sociology Forever* was published in 1996, in the organization of the *Gravediggers'* school. As a former student, I modestly paid my respects to the institution which offered me solid education and determined my profession" (Đorđević, 2024, p. 122). As for his book about sociologists of religion (Đorđević, 2008), he says that some of them are his friends, some of them helped him at the right moment, while he still keeps private and professional contact with others. "Whether I have returned their favours properly – time will tell!" (Đorđević, 2024, p. 127). He expresses gratitude to his nuclear family by listing their names: "My dearest – grandmother Hristina Gila and grandfather Stevan, mother Verka and father Branko Crni, aunt Vidoska and uncle Marko" (Đorđević, 2024, p. 120).

As an illustration for his cordial openness towards a large number of people, I will quote Dragoljub Đorđević's interview conducted by Dragan Todorović on the occasion of the tribute by the Faculty of Mechanical Engineering, the University of Niš: "I had a rare privilege to be a friend of Radovan Bigović, a great Serbian intellectual from the end of the 20th and the beginning of this century... Radovan, as I have described him once – the best sociologist of religion among Serbian Orthodox theologians and the greatest theologian among Serbian sociologists of religion – was adored by women. Honestly, I envied him for it, in the male way" (Đorđević, 2024, p. 128).

Dragoljub B. Đorđević dedicated his book *About them for us: contributions to the history of Serbian sociology* to Đuro Šušnjić, Ratko Božović, Veselin Ilić, Jovan Ćirić, Đura Stevanović and Ivan Cvitković. All of them are an embodiment of their respective disciplines and, at the same time, somehow connected with the University of Niš. The author states: „This is by no means excessive praise and glorification, but it also includes taking a critical distance" (Đorđević, 2024, p. 10). By the way, the footnotes of the book contain information about where the texts about the above-listed sociologists were originally published.

He dedicates 23 pages to Đuro Šušnjić in the text entitled "Đuro Šušnjić about *Critique of the Sociological Method* and some other things". Đorđević poses the following question: "How did you get to the head of the column?" and answers it: "In any case, but Đuro is one of the few first-appointed full-time professors when the Faculty of Philosophy in Niš was founded... At the Group for Sociology in Niš, he founded Methodology of Social Research (sociologically coloured) and, much earlier than others, almost prophetically, Sociology of Knowledge... The lectures from Methodology of Social Research and Sociology of Knowledge were regularly attended by the students of other faculties and *common* citizens, while some graduates, who had already passed the examinations from these disciplines, attended the same subjects once again. There was always a need for yet another stool to sit on" (Đorđević, 2024, pp. 14–15).

„At the end and at the beginning of everything, we should say – Đuro Šušnjić is my teacher and I am quite proud of him – I have discussed him on many occasions as an emblematic religionist. No matter how pretentious I may seem, I consider him the greatest living Serbian sociologist. And I am his unworthy student. In fact, it is difficult to come close to his sociological creativity, critical insight and, in particular, his style of expression and writing" (Đorđević, 2024, p. 29).

There are 16 pages dedicated to Ratko Božović under the title "Ratko R. Božović, a good spirit of sociology in Montenegro", with the subtitle "A sketch for the portrait". Đorđević

explains that in this way he reveals that he will completely personally and succinctly speak about Ratko, their friendship, encounters, socializing and cooperation, without delving into any articles, studies and books.

He gradually got to know Ratko Božović at conferences and in informal conversations, from which their personal friendship evolved. Đorđević writes: “I am also grateful to him for the opportunity to be a guest lecturer at the Faculty of Philosophy several times in the first half of the 1990s, to cover the lectures of Sociology of Religion and to get familiar with some of the colleagues... That is when our friendship became stronger and eventually turned into a *granite fellowship* during his and, once again, Vukićević’s engagement at the Faculty of Mechanical Engineering in Konstantin’s city in 1995, when they presented outstanding lectures... I am not boasting of it, and I was actually expected to do it, but our afternoon meals turned into late-night entertainment, with the music in the newly-discovered diner *Nišlijska mehana* – now the best-known inn. Rastko was at the same time shocked and delighted by this demonstration of the traditional Serbian restaurant as a sociological laboratory (Đorđević, 2024, p. 42).

Their last encounter was in the Moscow Hotel in October 2012, when they spent two hours talking dolefully. Đorđević remembers that Božović “sensed his last day; but I never even thought of something like that, although I couldn’t help noticing how elbows and hands were shaking visibly – in addition, he refused to drink brandy or even beer... Afterwards, until his death in 2016, we did not meet at all. But we frequently spoke on the phone – at least twice a month. Once again, Rastko was usually the first to call... I have qualms of conscience; I am ashamed in the face of God and several friends of mine because of being unforgivably late in honouring my sociological brother. Indeed, I have no excuse for that” (Đorđević, 2024, pp. 47–48).

Đorđević writes openly about Veselin Ilić, unlike Veselin himself, who never wanted to talk about it. Đorđević says: “In a brief sociological record about our *hidden* friendship and the events at the Faculty of Philosophy in the sociological community of Niš, I will speak openly, without hesitation or excuses (Đorđević, 2024, p. 55). This is how he writes about Veselin Ilić: “A gentleman in life, cultural and well-mannered in a way untypical of the average intellectual from Niš or the small-town mentality; in his work, he followed the rules of professional ethics” (Đorđević, 2024, p. 61). “As a man, he served the people. He accepted mentorship and participation in the preparation and defence of master’s and doctoral theses in order to help and not to deny help... And he lived to see them – exactly those who got their master’s and doctoral degrees with his help, who became assistant professors, lecturers and professors, who published texts and kept their full-time positions at the faculty, and employed their next of kin – leave him at the end of the career, defame him morally and fight for his removal from his position, contributing to the way he ended up. However, they are wrong to think that they will avoid suffering, no matter how much they lack integrity, because the shadow of Professor Veselin Ilić will hover over their lives and sterile careers” (Đorđević, 2024, p. 63).

In his texts about some professors and colleagues, Dragoljub Đorđević expresses feelings ranging from admiration and gratitude to self-criticism, repentance or even the feeling of being hurt which he cures by writing, in an attempt to forgive. It is the case with the text about Jovan Ćirić, who is described as a righteous man who only made an impression of

a quarrelsome person. “I can’t say that I didn’t have a dispute with the respected teacher, but fortunately, the dispute ended after only several summers of no communication... The way our careers unfolded unambiguously proves what my dear teacher could not have known reliably at the moment when he opted for my rival. I am not sure how much Serbian sociology of religion benefited from my choice to research the field of religion, but I am convinced that sociology of settlements – the city and the village – did not suffer much harm. *That is why this is the right moment to forgive Jovan finally for that move; I am doing it with this text and memorial*” (Đorđević, 2024, p. 69).

Đura Stevanović, according to Dragoljub Đorđević, has plenty to leave to science and his name will be “*permanently written* in the praiseworthy history of domestic – both Yugoslav and Serbian – rural sociology. In fact, I dare anyone to dispute it, he amply contributed to it by his theoretical successes, research findings, organization endeavours and publishing activity” (Đorđević, 2024, p. 93).

The final text is about Ivan Cvitković, an eminent sociologist of religion, a true humanist, and a member of the Academy of Sciences and Arts of Bosnia and Herzegovina. At the beginning of the text, Dragoljub Đorđević writes: “I will immediately reveal that we are friends. However, it does not lead to my analyses being subjective or insipid, and to my being uncritical – unobjective – towards him, so that I write and express only eulogies... I observed academician Cvitković through a sociological lens... I have researched for years, without even knowing about Handke’s poetics, by applying this scanning through a sociological lens, which is the procedure of sociological experience or understanding wrapped in specific sociological storytelling” (Đorđević, 2024, p. 97).

The first encounter of Dragoljub Đorđević and Ivan Cvitković took place at a large gathering with the topic *League of Communists and Religion*, held in the premises of the Political School “Josip Broz Tito” in Kumrovec in 1984. “In the company of several religionists, the encounter soon turned – even now I can’t help this impression – into a friendship which still lasts and becomes richer... Still, we saw each other and spent time together in Novi Sad in 1989. And then, the terrible war of hatred and violence broke out!” (Đorđević, 2024, p. 102). That hatred did not exist among sociologists, particularly not among sociologists of religion. When the weapons fell silent, the cooperation resumed, especially with academician Cvitković who survived the war in Sarajevo.

Đorđević writes: “Formerly a Yugoslav-oriented youth leader and political activist – always a communist and an open Marxist – never giving up his years-long set of values, he proved to be a *courageous man* in pre-war and post-war periods in Bosnia. Working openly on suppressing conflicts, he refused to join the war at its peak – because it was not *his war* – and he exposed himself to risks during the war events before welcoming peace as a highly moral person” (Đorđević, 2024, p. 105). Đorđević claims that Ivan Cvitković is a *sociologist of religion with world insight*. “Is there a more prolific activist among sociologists of religion? No... To put it more honestly, is there anything that Professor Ivan Cvitković, PhD, did not write and can anyone come close to him in terms of such generosity?! Hasn’t he indebted our discipline permanently in many respects? And that is why, undoubtedly, he is the best sociologist of religion in Bosnia and Herzegovina in the long run, renowned and appreciated throughout the Balkans” (Đorđević, 2024, p. 105).

Dragoljub B. Đorđević's book *About them for us: contributions to the history of Serbian sociology* is permeated by numerous life stories, events, interpersonal relations which will not leave the reader indifferent. Other people's lives have been interwoven, leaving a written trace. In the afterword, we can read the following about the author of this book: "Dragoljub Đorđević is a prisoner of sociology... He is aware of multiple irregularities in his guild which damage and suppress the reputation of Serbian sociological science. Along with realistic unease, shy optimism prevails in the greenhouse of his thought. In the end, this book makes the image of sociology better than it really is" (Đorđević, 2024, p. 178).

In this manner, the author has paid his tribute to "university teachers and friends", but also to himself, because he has also faced his own feelings. At the end of the book there is a list of 426 names embedded between the covers of the book, thus enabling the reader to find them more easily.

REFERENCES / ЛИТЕРАТУРА

- Đorđević, D. (2024). *About them for us: contributions to the history of Serbian sociology*. Novi Sad: Prometej & Niš: Mašinski fakultet. [In Serbian]
- Đorđević, D. (1996). *Sociology forever: practicum for secondary school students and students of non-parent faculties*. Niš: Učenička zadruha Gimnazije „Svetožar Marković“. [In Serbian]
- Đorđević, D. (2003). *Veselin Ilić or truth about an unsuitable individual*. Niš: JUNIR, CBC, IAC. [In Serbian]
- Đorđević, D. (2008). *Exemplars and adherents: sketches for a portrait of a YU sociologist of religion*. Beograd: Čigoja štampa. [In Serbian]
- Đorđević, D. (2018). *I asked a small snail: my sociological story about Šaban Bajramović*. Beograd: Službeni glasnik & Niš: Mašinski fakultet. [In Serbian]
- Đorđević, D., Todorović, D. (2020). *Toma the Traffic Lights Man: a sociological portrait of a windshield cleaner*. Novi Sad: Prometej & Niš: Mašinski fakultet. [In Serbian]
- Todorović, D. (ed.) (2019). *Being a sociologist: a memorial to Dragoljub B. Đorđević*. Novi Sad: Prometej & Niš: Mašinski fakultet. [In Serbian]